

Dr. Vojnovics Ibolya

Jogi alapismeretek, jog- és adatvédelem. Az állam és az önkormányzatok felépítése, feladatai

A követelménymodul megnevezése:
Gondozási-ápolási alapfeladatok

A követelménymodul száma: 1851-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-021-50

JOGI ALAPISMERETEK

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

L. István 52 éves, egyedül él, korábban biztonsági őrként dolgozott egy biztonsági cégnél. Egészsége súlyosan megromlott, hosszabb kórházi kezelés után otthonában lábadozott, amikor arra eszmélt, hogy nem kap táppénzt. Munkáltatójához fordult és kiderült, hogy nem volt bejelentve, így semmiféle ellátásban nem részesülhet. Cukorbetegsége miatt nem tud újra munkába állni.

A kliens, amíg dolgozott rendben megkapta a fizetését, de elszámolási papírt sem kapott soha. Értetlenségemre elmondta, hogy a rendszerváltást követően elvesztette az állását, és mire újra munkához jutott minden megváltozott körülötte, azt hitte munkaviszonya rendezett.

Segítség nélkül helyzete kilátástalannak tűnt, de szakszerű támogatással mégsem. A jog ismerete és az ügyintézésben való jártassággal nemcsak saját élethelyezeteinket tudjuk megoldani, hanem a rászorulóknak is kiutat nyújthatunk.

A választ e tananyagban szeretnénk megadni.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

JOGI ALAPISMERETEK

A jogviszony

A jogszabály feladata, hogy meghatározza, szabályozza azokat az – emberek, az emberek és intézmények, a különböző szervek közötti – kapcsolatokat, amelyek a jogszabály kibocsátója szerint rendezést igényelnek. A jogilag szabályozott kapcsolatokat jogviszonynak hívjuk. Jogviszony létrejöhet jogszabály rendelkezése alapján vagy szerződés eredményeképpen. Az, hogy egyes jogágakban ki vehet részt a jogviszonyban, ki lehet a jogviszony alanya, azt az adott jogágat meghatározó jogszabályok mondják ki.

A **jogképesség** azt jelenti, hogy minden természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok saját nevükben jogokat szerezhettek, és őket kötelezettségek terhelik. Polgárjogi szempontból kivételesen még a meg nem született, de már megfogant gyermek (méhmagzat) is lehet jogképes, mert örökölhét. Jogait azonban csak az gyakorolhatja minden korlátozás nélkül, aki nagykorú, cselekvőképes (a Magyar Köztársaságban nagykorú a 18. életévet betöltött személy). Aki nem töltötte be a tizenhatalcadik életévet, az kiskorú, s jogait nem gyakorolhatja saját maga, mivel tizenhatalcadik életévének eléérése előtt cselekvőképtelen, ezt követően pedig korlátozottan cselekvőképes.

A büntetőtörvénykönyv rendelkezései alapján nem vonható felelősségre, nem büntethető az, aki a cselekményének elkövetésekor nem töltötte be a tizenhatalcadik életévet, mert gyermekkorú.

A közigazgatási ügyekben nincs életkorhoz kötve, hogy ki lehet a jogviszony alanya, az ügyfél. A döntéshozó szerv mellett (önkormányzatok, minisztériumok, stb.) a közigazgatási jogviszony másik résztvevője az, akinek jogát, jogos érdekét érinti az eljárás, például, aki részére jogot vagy kötelezettséget állapítanak meg, akinek adatot szolgáltatnak.

A jogszabályok érvényessége

A jogszabályok érvényességének feltétele, hogy:

- a jogszabály kibocsátására jogosult (hatáskörrel rendelkező) szervtől származzék,
- a jogszabályt a kiadásnál követendő eljárási szabályok betartásával alkossák meg,
- a jogszabályt az előírt módon kihirdessék.

Mindhárom feltétel együttesen teszi érvényessé a jogszabályt.

Törvényt kizárólag az országgyűlés alkothat. De nemcsak a formára, hanem a tartalomra is érvényes az a feltétel, hogy a jogszabály kiadására felhatalmazott szerv adja ki azt. A különböző állami szerveknek az alkotmány, törvények vagy a kormány rendelettel határozza meg a jogalkotási jogkörét, hatáskörét, azt, hogy továbbá milyen témakörre, milyen tartalmú jogszabályt adhatnak ki.

A törvényt, a kormányrendeleteket, a miniszterelnök és a kormány tagjainak rendeleteit a Magyar Közlönyben ki kell hirdetni, amely mindenki számára hozzáférhetővé és megismerhetővé teszi a jogszabályokat. A jogszabály kihirdetését a Magyar Közlönyben történő közzététel jelenti.

A hatályosság az alkalmazhatóságot, a végrehajthatóságot jelenti. Vannak olyan jogszabályok, amelyek megfelelnek az érvényességi feltételeknek, de még (vagy már) nem hatályosak. Nem hatályos például az olyan jogszabály, amelyet bizonyos feltétel, külön jogszabályi rendelkezés következtében lehet csak végrehajtani, alkalmazni. A hatályosság szempontjából azt kell vizsgálni, hogy egy meghatározott időben, adott személyre, a földrajzilag körülhatárolt helyen és az éppen aktuális témában alkalmazható-e a jogszabály. Ennek megfelelően a jogszabályoknak időbeli, személyi, tárgyi és területi hatálya van.

Az időbeli hatály azt jelenti, hogy mikortól vagy milyen időtartamra érvényes az adott jogszabály. A jogszabályban meg kell határozni a hatályba lépés napját. A jogszabály rendelkezéseinek hatályba lépésére különböző időpontokat is meg lehet állapítani.

Jogszabály a kihirdetésre megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé.

A személyi hatály azt jelenti, hogy a jogszabály kire nézve tartalmaz rendelkezést. A tankötelezettség például a gyermekek egy meghatározott körére vonatkozik. Azoknak a gyermekeknek, akik 1998-ban kezdték meg tanulmányaikat már 18 éves korukig tart a tankötelezettségük. A jogszabály egy része – mint például a büntető jogszabályok – minden Magyarországon tartózkodó és itt bűncselekményt elkövető személyre, vagy külföldön levő magyar állampolgárra vonatkozik, aki a magyar törvények szerint bűncselekménynek minősülő cselekményt követett el.

A tárgyi hatály a jogszabályban meghatározott kört érinti. A szociális törvény a szociális ellátások és szolgáltatások szabályait, és ezekkel a feladatokkal összefüggő szolgáltatásra és igazgatási előírásokat tartalmazza.

A területi hatály azt a földrajzilag körülhatárolható – az országot, térséget, helységet – területet jelöli, ahol érvényes és végrehajtható a jogszabály. A közoktatási törvény Magyarországon érvényes, de bizonyos rendelkezései az engedéllyel külföldön alapított közoktatási intézményre is vonatkoznak. Az önkormányzati rendelet hatálya az önkormányzat illetékességi területére terjed ki.

A **hatáskör** konkrétan arra a kérdésre ad választ, hogy valamely ügycsoportban milyen típusú és milyen szintű államigazgatási szerv jár el. Tehát a milyen kérdésre adott válasz a hatáskör. Önmagában azonban a hatáskör pontos megjelölése még nem ad pontos választ arra, hogy például a sok gyámhivatal közül, vagy a több azonos típusú hatósági szerv közül a konkrét ügyben melyiknek kell eljárnia. Az **illetékességi** szabályok a melyik kérdésre adnak választ.

A jogszabályok hierarchiája

- A jogszabályok meghatározott jogalkotókhoz kapcsolódnak
- Azt, hogy a különböző jogforrások milyen jogi tartalmúak és erejűek, a jogalkotó szervnek az állami szervek rendszerében elfoglalt helye és hatásköre dönti el.

- A jogforrás egyrészt jelenti magát a jogszabályt, másrészt pedig a jog létrehozóját, megalkotóját, azokat az állami szerveket, amelyek a jogszabályok kibocsátására ténylegesen jogosultak. Elsődlegesen az alkotmány és ennek nyomán a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény szabályozza, hogy melyik állami szervek milyen jogalkotói hatáskörrel rendelkeznek.

A jogforrási rendszer két alapelven nyugszik.

Az egyik a jogforrások hierarchiájának elve, amely szerint alacsonyabb és magasabb szintű jogszabályt lehet megkülönböztetni. A megkülönböztetés alapja az, hogy a kibocsátók hol helyezkednek el a hatalommegosztás intézményi rendszerében. A magasabb szintű állami szervezet magasabb szintű jogszabályt bocsáthat ki, de az ugyanazon jogalkotó által kibocsátott különböző jogforrások egymáshoz való viszonyában is lehet hierarchikus kapcsolatot találni. Különbség van például a kormányrendelet és a határozat között. A kormány rendelete kötelező tartalmú szabályokat foglal magába, míg a határozat csak feladatkielölést, vagy elvi állásfoglalást tartalmazhat.

A jogforrások hierarchiájának elve azt is jelenti, hogy a magasabb szintű jogszabály meghatározza az alacsonyabb szintű jogszabály szabályozásának körét. A szociális területen a törvény rendelkezést tartalmaz arról, hogy a kormány, a miniszter és az önkormányzat milyen területen adhat ki rendeletet. Ez nemcsak jog, hanem kötelezettség is.

A másik elv az, hogy az állampolgárok jogait érintő szabályt csak mindenkit kötelezően érintő norma formájába lehet foglalni.

A jogforrások hierarchiájának elve azt is tartalmazza, hogy alacsonyabb szintű jogszabály nem lehet ellentétes magasabb szintű jogszabállyal.

Az országgyűlés törvényben állapítja meg:

- a társadalmi rendre (az alkotmányban felsorolt állami szervek működésére, a társadalmi szervek és az érdekképviseleti szervek jogállására, az országgyűlési és a helyi önkormányzati képviselők választására és jogállására, a miniszterek és államtitkárok jogállására, stb.),
- a gazdasági rendre (a gazdaság működésére, a tulajdonviszonyokra, az állam kizárólagos gazdasági tevékenységére, az állami pénzügyekre),
- az állampolgárok alapvető jogaira (állampolgárságra, személyi szabadságra, egyesülési és gyülekezési jogra, a sajtóra, a házasságra, az öröklésre) vonatkozó szabályokat.

Ezen túlmenően az alkotmány a törvényhozási tárgyakat az állampolgári jogok alapján határozza meg. Az alapjogok szabályozása általában kifejezett alkotmányi rendelkezések következtében kétharmados többséget igényel.

A rendeletalkotás két szintjét különböztetjük meg:

- a kormányrendeletet és a miniszteri rendeleteket,
- az önkormányzatok rendeleteit.

A kormány rendelete a jogforrási hierarchiában megelőzi a kormány tagjai, illetve tisztségviselői által kibocsátott rendeleteket. Az alkotmány elismeri a kormány speciális szabályozó hatáskörét azzal, hogy kimondja: a kormány a maga feladatkörében rendeletet bocsáthat ki és határozatokat hozhat. A kormány, az alkotmányban meghatározott feladatköre mellett törvényben kapott felhatalmazás alapján is adhat ki rendeletet.

Az egyik leglényegesebb szabály az önkormányzatok tekintetében az, hogy az önkormányzatok számára feladatot csak törvény határozhat meg, illetve külön törvényi felhatalmazás alapján kerülhet kormányrendeletben önkormányzatokra kötelező feladatot vagy eljárást meghatározni. A miniszter csak az államigazgatási feladat ellátásának szakmai szabályait, valamint az intézményekkel szemben támasztott szakmai követelményeket és az intézményben dolgozók képesítési előírásait szabályozhatja rendeletében.

Az önkormányzati rendelet, a helyi közügyek rendezésére szolgál, kötelező ereje az önkormányzat illetékességi területén belül érvényesül.

A jogszabályok értelmezése

Ahhoz, hogy a jogszabályban foglaltakat alkalmazhassuk, arra van szükségünk, hogy a jogszabály rendelkezéseit megértsük, értelmezzük, A jogszabály megértéséhez, értelmezéséhez először azt a kérdést kell tisztázni, hogy önálló jogszabályról van-e szó, vagy magasabb szintű jogszabály végrehajtását szolgáló jogszabályról.

Az egymással összefüggő, összetartozó, egymás végrehajtását szolgáló jogszabályokat lehetőség szerint oly módon célszerű elemezni, hogy először végigolvassuk a magasabb szintű jogszabályt, és ezt követően a végrehajtására kiadott alacsonyabb szintű jogszabályt. Ha az alap jogszabályt módosították, kiegészítették, és nincs egységes szerkezetbe foglalt szöveg, indokolt először az eredeti jogszabályhoz hozzáolvasni a módosító rendelkezéseket.

A jogszabályok szövegét legegyszerűbb nyelvtanilag értelmezni, vagyis a fogalmakat oly módon alkalmazni, mint ahogy általában azt a köznyelvben érteni kell. Több esetben előfordul, hogy önmagában a nyelvtani értelmezés nem adja meg a helyes választ. Segítségül kell hívni a logikai értelmezést is, amelynek lényege, hogy meg kell találni az egyes rendelkezések közötti összefüggést. Sok esetben szükség van arra is, hogy az egyes tárgykörben kiadott jogszabályokat beillesszék a jogrendbe, és úgynevezett rendszertani értelmezés alapján határozzák meg a jogalkotó igazi szándékát.

A jogszabályok helyes értelmezéséhez segítséget nyújthat az Alkotmánybíróság, amely által meghozott határozatokban foglaltak mindenkire nézve kötelezőek.

Megkönnyítik a jogalkalmazó munkáját a Legfelsőbb Bíróság által hozott döntések. Ezek ugyanis meghatározzák a bíróságok döntéshozatali munkáját.

Jogforrás: Az a jogi forma, amelyből a jogalanyok jogai és kötelezettségei megismerhetők.

Típusai:

belső jogforrás: azokat a szerveket jelenti, amelyek jogszabályt alkothatnak. pl. Ogy.

külső jogforrás: a jogszabály megjelenési formája. pl. törvény

elsődleges: maga az állam, mert belőle fakad minden jog

másodlagos: minden olyan szerv, mely állami felhatalmazás alapján alkothat jogszabályt. Pl. Országgyűlés, Kormány, önkormányzat

írott: az, amely kódexben, törvénykönyvben rögzítésre kerül

nem írott: hiányzik ez a rögzített forma. pl. szokásjog

Jogforrási hierarchia: a jogrendszer egészét alkotó alapelv. A jogszabályoknak egyfajta rangsorát jelenti. A Magyar Köztársaságban a hierarchia csúcsán az Alkotmány áll.

Alkotmány: 1949.évi.XX.tv. Az Országgyűlés alkotja, ez az alaptörvény. Minden más jogalkotó szerv hatásköre belőle származik. Megfogalmazza az államformát, államszervezetet, hatalomgyakorlás módját, állampolgár legfőbb jogait, kötelezettségeit.

Törvények: az alkotmány alatt állnak. Az Országgyűlés alkotja. A természetes személyek életviszonyaival kapcsolatos lényeges kérdések csak törvényben szabályozhatók.

Rendelet: a törvények alatt állnak

kormány rendelet: A Kormány az Alkotmányban meghatározott feladatkörében, vagy törvényi felhatalmazás alapján alkotja.

minisztériumok rendeletei: A miniszter alkotmányban rögzített feladatkörében törvényben vagy kormányrendeletben kapott felhatalmazás alapján adja ki.

önkormányzati rendeletek: képviselő testület hozza létre, az adott önkormányzat illetékességi területén érvényesülhet csak. Az önkormányzati képviselő testület alkotja a helyi közhatalom gyakorlása során

Léteznek még lejjebb helyet foglaló jogszabályok is. A hierarchiában lejjebb elhelyezkedő nem állhat ellentétben a fölötte elhelyezkedővel, mert akkor érvénytelen.

A jogforrási rendszer alapelvei:

- az alacsonyabb szintű jogforrás nem ellenkezik a magasabb szintű jogforrással, mert ha mégis ellenkezik, akkor az alacsonyabb szintű érvénytelen lesz (pl. törvénnyel rendelet nem ellenkezik)

- ugyanazon tárgykörben a később keletkezett jogforrás lerontja a korábbi jogforrást (pl. 90-ben alkotott jogszabályt 2000-ben módosítják, akkor ez érvényesül, a régi elévül)
- ugyanazon szinten, ugyanazon tárgykörre vonatkozóan elhelyezkedő jogforrások közül, ha van egy általános és egy speciális, akkor mindig a speciálisat kell alkalmazni (pl. 2 törvény az egyik általánosan szabályozza az oktatást, a másik a jogi asszisztens képzésre vonatkozik, akkor a speciálisat kell alkalmazni, ami a jogi asszisztensre vonatkozik)

JOG- ÉS ADATVÉDELEM

1. Jogvédelem

A mai ember életének számos területét törvények, rendeletek és egyéb előírások szabályozzák. Ez a tény, valamint a növekvő gazdasági és szociális összefonódások egyre gyakrabban érintik a polgárok jogi érdekeit és jogaik megvédésére kényszerítik őket. Az átlagos személyek nem igazodnak el a jog útvesztőiben. Mihez van jogom a mindennapokban Mit tegyek, ha jogos érdekeim sérülnek?

Az ügyek széles körben tehetik szükségessé a megoldás keresését. Ingatlanügyek, családjog, társadalombiztosítás, szociális ügyek, valamennyit részletes jogszabályok rendeznek.

Az érdekeink hatékony képviselése azonban megfelelő információ és szaktudás nélkül esélytelen. A jogvédelmi szervezetek arra hivatottak, hogy az érintett területet kiválóan ismerő szakemberek és jogászok bevonásával támogassák ügyfeleiket a jogi érdekérvényesítés folyamatában.

Nagyon fontos, hogy a jogvédelem esélyegyenlőség biztosításával minden állampolgár számára megvalósuljon.

Ezt a célt szolgálják a jogvédelmet biztosító állami és civil szervezetek:(példaszerű felsorolás)

- **Bíróságok:** védik és biztosítják az alkotmányos rendet, az állampolgárok jogait és érdekeit
- **Országgyűlési Biztos Hivatala, Országgyűlési Biztosok:** az országgyűlési biztos, köznapi néven – ombudsman. Az ombudsman feladata az Alkotmány szerint a hivatalához érkezett panaszok kivizsgálása és orvoslásuk érdekében intézkedések kezdeményezése.
- **Jogi segítségnyújtás:** a szociálisan hátrányos helyzetben lévők számára létrehozott intézményrendszer, amelyben a rászorulóknak jogaik érvényesítése és jogvitáik megoldása érdekében szakszerű jogi tanácsot és eljárás jogi képviseletet kaphatnak díjmentesen, vagy nagyon alacsony összeg fejében.
- **Nemzeti és Etnikai Jogvédő Iroda**

- Jogpont Hálózat: munkajogi kérdésekben nyújt segítséget
- Betegjogi képviselők: az egészségügyi intézményekben ellátottak jogait védi
- Magyar Helsinki Bizottság: emberi jogi szervezet
- Társaság a Szabadságjogokért: emberi jogi szervezet
- Nane: családon belüli erőszak nőáldozatainak jogait védi
- Értelmi Sérültek és Családtagjaik Jogvédő Egyesülete

2. Adatvédelem

Az adatvédelem a személyes adatok gyűjtésének, feldolgozásának és felhasználásának korlátozásával, az érintett személyek védelmével foglalkozik. Nevével ellentétben tehát nem elsősorban az adatokat védjük, hanem azokat a személyeket, akikkel az adatok összeköthetők. Ennek eszközei lehetnek jogi szabályok, eljárások, de akár technológiai eszközök is.

Magyarországon az 1989. októberi, köztársasági alkotmány már elismerte a személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jogot, melyet az 1990. évi teljes alkotmányrevízió a kétharmados szabályozású törvények körébe emel. Az adatvédelem, más néven az információs önrendelkezési jog az egyén „azon joga, hogy alapvetően maga döntsön személyes adatainak kiszolgáltatásáról és felhasználásáról.” – mondta ki egy 1991-es Alkotmánybírósági határozat.

Az állam és a gazdaság működéséhez, a társadalmi tevékenységek tervezéséhez és szervezéséhez egyre több információra van szükség. A nagytömegű információkezelésben növekedett az informatika jelentősége. Hiányzott egy átfogó szabályozás az adatok feldolgozásával és nyilvántartásával kapcsolatban, mely jogbizonytalanságot szült.

Az Országgyűlés alkotmányos kötelezettségének eleget téve megalkotta és 1992. november 17-én kihirdette a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvényt, közismertebb nevén az adatvédelmi törvényt (továbbiakban Avtv.).

Fontosabb alapfogalmak

Adatvédelem: a személyes adatok gyűjtésének, feldolgozásának és felhasználásának korlátozásával, az érintett személyek védelmével foglalkozik

információs önrendelkezési: jog az egyén azon joga, hogy alapvetően maga döntsön személyes adatainak kiszolgáltatásáról és felhasználásáról

személyes adat: bármely meghatározott (azonosított vagy azonosítható) természetes személlyel (a továbbiakban: érintett) kapcsolatba hozható adat, az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés. A személy különösen akkor tekinthető azonosíthatónak, ha őt – közvetlenül vagy közvetve – név, azonosító jel, illetőleg egy vagy több, fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző tényező alapján azonosítani lehet

különleges adat: a faji eredetre, a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozásra, a politikai véleményre vagy pártállásra, a vallásos vagy más világnézeti meggyőződésre, az érdek-képviseleti szervezeti tagságra, az egészségi állapotra, a kóros szenvedélyre, a szexuális életre vonatkozó adat, valamint a bűnügyi személyes adat

adatkezelő: az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely az adatok kezelésének célját meghatározza, az adatkezelésre (beleértve a felhasznált eszközt) vonatkozó döntéseket meghozza és végrehajtja, vagy az általa megbízott adatfeldolgozóval végrehajtja

adatkezelés: az alkalmazott eljárástól függetlenül az adatokon végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így például gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adatok további felhasználásának megakadályozása. Adatkezelésnek számít a fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj- vagy tenyérnyomat, DNS-minta, íriszkép) rögzítése is

Személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárult vagy törvény elrendelte. Különleges adat kezeléséhez az érintett írásbeli hozzájárulása szükséges.

A hozzájárulás csak akkor érvényes, ha az megfelelő tájékoztatáson alapul. Az érintettel az adat felvétele előtt közölni kell, hogy az adatszolgáltatás önkéntes vagy kötelező. Kötelező adatszolgáltatás esetén meg kell jelölni az adatkezelést elrendelő jogszabályt is. Az érintettet – egyértelműen és részletesen – tájékoztatni kell az adatai kezelésével kapcsolatos minden tényről, így különösen az adatkezelés céljáról és jogalapjáról, az adatkezelésre és az adatfeldolgozásra jogosult személyéről, az adatkezelés időtartamáról, illetve arról, hogy kik ismerhetik meg az adatokat. A tájékoztatásnak ki kell terjednie az érintett adatkezeléssel kapcsolatos jogaira és jogorvoslati lehetőségeire is.

Az adatkezelés kötelező feltétele az adatkezelés célhoz kötöttsége elvének való megfelelés. Személyes adatot kezelni csak meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében lehet.

Jogorvoslati és jogérvényesítési lehetőségek

Az érintett tájékoztatást kérhet adatai kezeléséről, és – a jogszabályban elrendelt adatkezelések kivételével – kérheti adatai helyesbítését és törlését. Az érintett jogainak megsértése esetén az adatvédelmi biztoshoz vagy bírósághoz fordulhat.

A jogellenes adatkezelés következményei

- Az adat törlése
- Bíróság jogorvoslat lehetőségei, kártérítés, más polgári jogi igények
- Szabálysértési vagy büntető eljárás
- Munkajogi lépések

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

A jogszabályok és az ügymenetek teljes körének megismerése nem elvárható, de a lényeges tudnivalókat meg kell ismerni.

Jelen tananyag elsajátításának javasolt tanulási folyamata:

- A szakmai szöveg olvasása, a fogalmak és leírt elméleti részek megértése, elsajátítása
- Önálló gondolkodás, a problémák átlátása, az egyes ellátási feladatok megoldáshoz adat-, anyaggyűjtés

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Az esetfelvetésben ismertetett problémára gyűjtsön megoldási javaslatokat! A munkához használja az interneten található információkat!

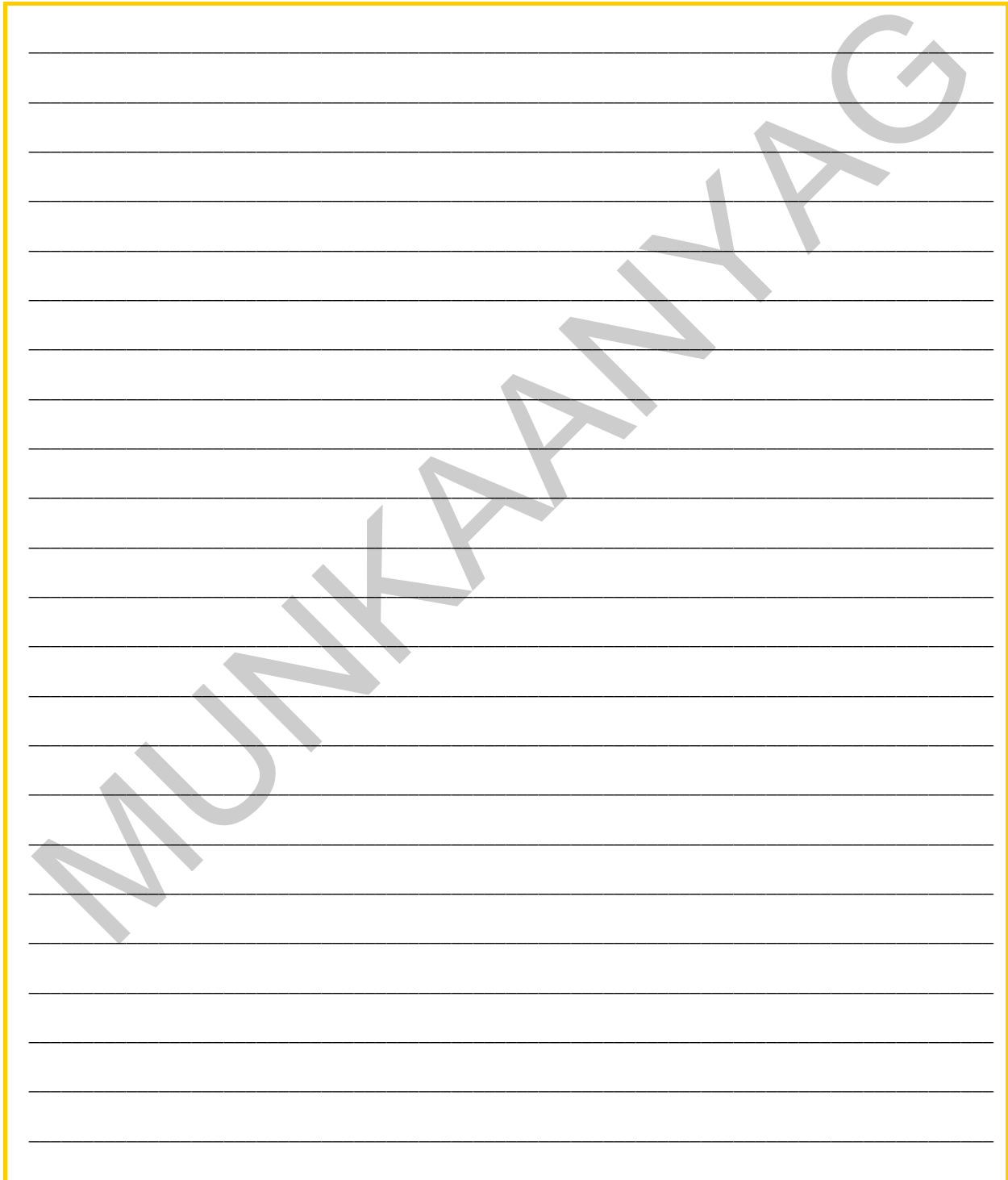
Válaszát írja le a kijelölt helyre!

MUNKANYAG

2. feladat

A szakmai információtartalomban megismertek alapján vezesse le a szociális ágazatra/annak egy támogatására vagy intézményére vonatkozó jogszabályi hierarchiába tartozó szabályozást!

Írja azt le az alábbi helyre!

MUNKANYAG

MEGOLDÁSOK

Mind a szakmai információ tartalomban megadott feladatok, mind az önellenőrző feladatok olyan tartalmúak és jellegűek, amelyekre általános megoldás nem adható.

A feladatok megoldása a tanuló saját tapasztalatainak rögzítését, gondolkodásának fejlesztését szolgálja, amelyek értékelése a szakmai készségfejlesztés tárgykörébe tartozik.

Így az alábbi megoldások példa jellegűek.

1. feladat

L. István jövedelemmel nem rendelkezik, így – különös tekintettel rossz egészségi állapotára – azonnali segítségre szorul:

- Átmeneti segély kérése: települési önkormányzat szociális osztály
- Közgyógyellátás: települési önkormányzat szociális osztály
- Munkajogi igény érvényesítése a munkáltatóval szemben (vagyon kár megtérítése iránti polgári per indítása, a munkajogviszony utólagos létrehozására kötelezés, stb.)
- Rokkant nyugdíjazási eljárás megindítása : házi orvos

2. feladat

Alkotmány kimondja a szociális intézkedésekhez, biztonsághoz való jogot.

A szociális törvény részletesen leírja a juttatások, támogatások, szolgáltatások alapvető feltételeit.

A kormány rendeletben szabályozza pl. a pénzbeli ellátások szabályait,

A miniszter a szakmai részszabályokat alkotja meg, például a nyilvántartásra vonatkozókat

AZ ÁLLAM ÉS AZ ÖNKORMÁNYZATOK FELÉPÍTÉSE, FELADATAI

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Ahhoz, hogy a hozzánk fordulók részére meg tudjuk adni a legpontosabb információkat ahhoz, hogy ügyeiket intézni tudják kell ismernünk az állam, és az önkormányzatok felépítését, fő feladatait, ezért tananyagrészünk ennek áttekintésére törekszik.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

AZ ÁLLAM FELÉPÍTÉSE ÉS FELADATAI

Az állam szervezet, amely főhatalmat gyakorol egy meghatározott területen élő népesség felett. A népesség és a terület az állam létének objektív előfeltételei.

Az államforma nem más, mint államhatalom gyakorlásának a módja. Szervezetek, intézmények és kormányzási módszerek bonyolult rendszere, melyen belül az egyes szervek sajátos együttműködése az állam fő funkcióinak ellátását eredményezi.

A legfelsőbb állami szervek rendszere (itt az államfői, a törvényhozói, a végrehajtói, és a bírói, stb. hatalom konkrét kapcsolatát kell figyelembe venni), e szerveknek egymáshoz és a lakossághoz való konkrét viszonya.

Az állam funkciói:

- A társadalmi együttélés alapvető szabályainak megalkotása és azok betartatása
- Társadalmi-gazdasági programok kidolgozása az emberek életkörülményeinek alakítására
- A társadalmi közös szükségletek kielégítéséhez szükséges pénz beszedése (adóztatás) és ebből a közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális ellátás, stb.) megszervezéséről való gondoskodás
- Közbiztonsági és honvédelmi feladatok ellátása
- Más államokkal való együttműködés (külpolitika)

A koncentrált hatalommal szemben a **hatalommegosztás elve** érvényesül. E szerinti szerveink az államhatalom gyakorlásában:

- Az országgyűlés: *a törvényhozás szerve*
- *A parlamenti ellenőrzés szervei:* az Állami Számvevőszék, az állampolgári jogok országgyűlési biztosai
- A köztársasági elnök: *államfő*
- *A végrehajtó hatalom:* központi szerve a kormány

Helyi szervei: az önkormányzatok

- *Az Alkotmánybíróság:* az alkotmányosság betartását ellenőrzi
- *Az igazságszolgáltatás szervei:* bíróságok, ügyészségek

A törvényhozás szerve a négy évre választott egykamarás Országgyűlés 2014-ig 386 tagból áll, amely a hasonló népességű országokhoz viszonyítva elég magasnak számít. A képviselők létszámának csökkentésére a következő választáskor kerül sor.

Az Országgyűlés feladat- és hatásköre

A népképviselő legfontosabb szervének feladatkörei történetileg az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- a törvényhozás,
- a parlamenti ellenőrzés,
- a kormányzati szervezetrendszer létrehozása és irányítása,
- a külügyekkel és hadügyekkel kapcsolatos feladatkörök,
- a demokrácia alkotmányos rögzítése a rendkívüli jogrend bevezetésével

Az Országgyűlés egyik legfontosabb feladata a törvényalkotás, a parlament törvényben állapítja meg:

- a társadalmi rendre, valamint a társadalom meghatározó jelentőségű intézményeire, az állam szervezetére, működésére, és az állami szervek hatáskörére vonatkozó alapvető rendelkezéseket;
- a gazdasági rendre, a gazdaság működésére és jogintézményeire vonatkozó alapvető szabályokat;
- az állampolgárok alapvető jogait és kötelességeit, ezek feltételeit és korlátait, valamint érvényre juttatásuk eljárási szabályait.

Az Országgyűlés a népszuverenitásból eredő jogait gyakorolva biztosítja a társadalom alkotmányos rendjét, meghatározza a kormányzás szervezetét, irányát és feltételeit, ezen jogkörében eljárva:

- megalkotja a Magyar Köztársaság Alkotmányát,
- törvényeket alkot,
- meghatározza az ország társadalmi-gazdasági tervét,
- megállapítja az államháztartás mérlegét, jóváhagyja az állami költségvetést és annak végrehajtását,

- dönt a Kormány programjáról,
- megkötö a Magyar Köztársaság külkapcsolatai szempontjából kiemelkedő fontosságú nemzetközi szerződéseket,
- dönt a hadiállapot kinyilvánításáról és a békekötés kérdéséről (a döntéshez az országgyűlési képviselők kétharmadának a szavazata szükséges),
- Továbbá megválasztja saját tisztségviselőit, a Köztársaság elnökét,
- a miniszterelnököt, az ombudsmanokat, a Magyar Nemzeti Bank elnökét, a legfőbb ügyészt, az Állami Számvevőszék elnökét.

A végrehajtó hatalomként a közigazgatási szerveket létrehozásuk szerint két nagy csoportba sorolhatjuk: egyrészt az Országgyűlés által létrehozott szervek csoportjába (pl. kormány, minisztériumok), másrészt a kormány által létrehozott közigazgatási szervek csoportjába (pl. egyes főhatóságok).

A vezetés típusa szerint a közigazgatási szerv lehet testületi és egyedi szerv. Ennek megfelelően a hatásköröket több személyből álló testület vagy a szerv vezetője gyakorolja. A testületi szervek lehetnek ügydöntő vagy tanácsadó szervek.

A közigazgatási szervek belső szervezeti felépítésére jellemző, hogy szakmai, funkcionális és vezetést segítő egységekre tagozódik. A közigazgatási szervek hatásköre szerint vannak országos hatáskörű szervek (ezek egyben központi szervek is), és vannak helyi hatáskörrel rendelkező szervek.

A közigazgatás központi szervei sorába tartozik mindenekelőtt a **kormány**. Az alkotmány értelmében a kormány a miniszterelnökből és a miniszterekből álló testület. A miniszterelnököt – a köztársasági elnök javaslatára – az Országgyűlés választja, tagjai többségének szavazatával (ún. abszolút többséggel). A miniszterelnök megválasztásáról és a kormány programjának elfogadásáról az Országgyűlés egyszerre határoz. A minisztereket – a miniszterelnök javaslatára – a köztársasági elnök nevezi ki.

A kormány a miniszterelnök kinevezésével alakul meg, megbízatása pedig a következő esetekben szűnik meg:

- az új Országgyűlés megalakulásával,
- a miniszterelnök, illetőleg a kormány lemondásával,
- a miniszterelnök halálával,
- az ún. konstruktív bizalmatlansági indítvány Országgyűlés általi megszavazásával.

Ha a kormány megbízatása megszűnik, ügyvezető kormányként az új kormány megalakulásáig hivatalban marad,

Az alkotmány értelmében a kormány legfontosabb feladat- és hatásköre:

- az alkotmányos rend védelme és az állampolgárok jogainak biztosítása,
- a törvények végrehajtásának szervezése,
- a tudományos és kulturális fejlesztés feltételeinek biztosítása,
- a szociális és egészségügyi ellátás állami rendszerének működtetése,
- a fegyveres erők és fegyveres testületek irányítása,
- a külpolitika meghatározásában való közreműködés.

Az országos hatáskörű szervek kategóriájába tartoznak a **minisztériumok** és azok a főhatóságok, amelyek nem minisztériumi jogállásúak. A minisztérium központi közigazgatási szerv, amely részt vesz a kormányzati politika formálásában és annak végrehajtásában is. A miniszterek a jogszabályok rendelkezéseinek és a kormány határozatainak megfelelően vezetik az államigazgatás különböző területeit, és irányítják az alájuk rendelt szerveket, Az egyes miniszterek feladat- és hatáskörét külön kormányrendeletek szabályozzák (ún. statútumok).

A miniszter helyettese mindenekelőtt az államtitkár, aki az Országgyűlésben helyettesíti és a kormány ülésein tanácskozási joggal jelen lehet. Megbízatása a kormány megbízatásának megszűnéséig tart. Személyének kiválasztása a miniszterelnök hatáskörébe tartozik.

A kormány az állami igazgatás kompetenciájába tartozó feladatokat közvetve vagy közvetlenül, a neki alárendelt helyi szerveken keresztül látja el. Ezeket a centrális alárendeltségű helyi közigazgatási szerveket ún. **dekoncentrált szerveknek** nevezzük. Típusuk száma jelenleg harminchét; feladataik jellege szerint többféleképpen csoportosíthatók.

Az ellátandó feladatok körébe tartoznak a rendészeti ügyek (pl. rendőrkapitányságok, tűzoltóság), a nyilvántartással kapcsolatos ügyek (pl. statisztikai hivatalok, földhivatalok), az ellenőrzési és felügyeleti ügyek (pl. környezetvédelmi, vízügyi felügyelőségek), és más igazgatási ágazatok ügyei (pl. földművelési hivatalok), az adóügyek (APEH) stb.

Területi elhelyezkedésük általában az általános közigazgatási terület beosztásához igazodik (vagyis a megyék, illetve a főváros határához).

A dekoncentrált típusú szervek sajátos fajtáját képviselik a megyei, fővárosi **közigazgatási hivatalok** (2011. évtől a Kormányhivatalok). Az előzőekben említett dekoncentrált szervek feladatköre csak egy-egy igazgatási szférára terjedt ki, a közigazgatási hivataloknak viszont számos ágazatra kiterjedő, vagyis általános hatáskörük van. Tevékenységüket a kormány a Közigazgatási és Igazságügyi Miniszter útján irányítja.

A közigazgatási hivatalok feladata mindenekelőtt a törvényességi ellenőrzés, valamint az első, illetve másodfokú hatósági jogkör gyakorlása, továbbá egyéb közigazgatási feladatok és összehangoló tevékenység ellátása. A törvényességi ellenőrzést a hivatal a helyi önkormányzatok szervezete és működése tekintetében gyakorolja, első fokú hatósági feladatokat a nagy szakértelmet igénylő és ritkán előforduló ügyfajták tekintetében végez (pl. kisajátítás), nagyobb volumenű munkája pedig e téren a másodfokú, jogorvoslati fórum szerepköréből adódik. Végül: az egyéb jelentős közigazgatási ügyek intézése, például a honvédelmi igazgatás, a polgári védelem.

AZ ÖNKORMÁNYZAT FELÉPÍTÉSE

Hazánkban 1990 óta a választópolgárok helyi közössége ismét a választott önkormányzat szervei útján, önállóan és demokratikusan intézheti a helyi jelentőségű közügyeket.

Az önkormányzat a törvényben meghatározott keretek között önállóan szabályozhat, illetőleg a feladat- és hatáskörébe tartozó egyedi ügyekben szabadon dönthet. A helyi közügyek ellátásához szükséges szervezeti, személyi és anyagi feltételek megteremtése szintén önkormányzati hatáskör. Az önkormányzat tulajdonával való rendelkezési joga nagyfokú önállósággal és felelősséggel érvényesül. Az önkormányzatok között mellérendeltség érvényesül, az egyes önkormányzatok alapjogaik tekintetében egyenlőek, viszont feladatkörüket illetően eltérőek lehetnek (pl. a megyei önkormányzatnak területi ellátó szerepe van az egészségügy, az oktatás stb. terén).

Az önkormányzati törvény értelmében az önkormányzati feladatok és hatáskörök címzettje a **képviselő-testület**. A képviselő-testület egyes hatásköreinek gyakorlását átruházhatja a polgármesterre és az általa alapított bizottságokra.

A **bizottságok** feladatkörükben előkészítik a képviselő-testület egyéb döntéseit, szervezik és ellenőrzik a döntések végrehajtását. A bizottsági rendszer szervezetéről és személyi összetételéről a képviselő-testület határoz.

A **polgármester** választott tisztségviselő, aki összehívja és vezeti a képviselő-testület üléseit, valamint ellátja azokat a feladatokat, melyeket törvény, illetve a képviselő-testület a feladatkörébe utal. Ő szabályozza a hivatalban pl. a kiadmányozás rendjét, kinevezi a hivatal dolgozóit stb.

A **jegyző** a testület által határozatlan időre kinevezett hivatalvezető, aki döntésre előkészíti a polgármester hatáskörébe tartozó államigazgatási ügyeket, illetőleg önállóan dönt azokban a hatósági ügyekben, melyeket a polgármester számára átadott vagy jogszabály a hatáskörébe utal. Tanácskozási joggal részt vesz a képviselő-testület és a bizottságok ülésein.

Az önkormányzat működésével kapcsolatos feladatokat, valamint az közigazgatási ügyek döntésre való előkészítését egységes **hivatal** segíti, illetve végzi. Ez lehet egy-egy településhez tartozó "Polgármesteri Hivatal", vagy több kistélepülés ügyeit intéző körjegyzőség, melynek élén a körjegyző áll.

AZ ÖNKORMÁNYZATOK FELADATAI

A községnek, városnak, fővárosnak és kerületeinek (továbbiakban: települési önkormányzat), a megyei önkormányzatnak egymástól eltérő feladat- és hatáskörei lehetnek:

- a helyi önkormányzatok a helyi igényektől és teljesítőképességtől függően egymástól eltérő önkormányzati feladat- és hatásköröket vállalhatnak,
- törvény a nagyobb lakosságszámú és teljesítőképességű önkormányzatoknak – más helyi önkormányzatokhoz képest – több kötelező feladat- és hatáskört állapíthat meg. A kisebb lakosságszámú település önkormányzata – amennyiben saját maga vagy társulásával arról közösen gondoskodni tud – működési területén önként vállalhatja a törvény által a nagyobb lakosságszámú települési önkormányzatnak, illetve megyei önkormányzatnak kötelezően előírt közzolgáltatás megszervezését. Ilyen esetben költségvetése számára igényelheti az átvállalt feladattal arányos fedezet biztosítását

A helyi önkormányzat önként vállalt, illetőleg kötelezően előírt feladat- és hatáskörei a helyi közügyek széles körét fogják át.

A települési önkormányzat feladata a helyi közzolgáltatások körében különösen:

- a településfejlesztés, a településrendezés,
- az épített és természeti környezet védelme,
- a lakásgazdálkodás,
- a vízrendezés és vízvezetés,
- csatornázás,
- köztemető fenntartása,
- a helyi közutak és közterületek fenntartása,
- a helyi közutakon, a helyi önkormányzat tulajdonában álló közforgalom elől el nem zárt magánutakon, valamint tereken, parkokban és egyéb közterületeken közúti járművel történő várakozás (parkolás) biztosítása,
- helyi tömegközlekedés,
- a köztisztaság és településtisztaság biztosítása,
- gondoskodás a helyi tűzvédelemről,
- közbiztonság helyi feladatairól,
- közreműködés a helyi energiaszolgáltatásban,
- a foglalkoztatás megoldásában,
- az óvodáról,
- az alapfokú nevelésről,
- oktatásról,

- az egészségügyi, a szociális ellátásáról,
- valamint a gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodás,
- a közösségi tér biztosítása; közművelődési, tudományos, művészeti tevékenység, sport támogatása,
- a nemzeti és etnikai kisebbségek jogai érvényesítésének biztosítása; az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Jelen tananyag elsajátításának javasolt tanulási folyamata:

- A szakmai szöveg olvasása, a fogalmak és leírt elméleti részek megértése, elsajátítása
- A fogalmak, jelenségek megismerését követően a problémákra válaszok megfogalmazása, az együttműködés formáinak alkalmazási lehetőségei
- Önálló gondolkodás, a saját környezetben adat-, anyaggyűjtés

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

A feladatot párban oldják meg: válasszon magának munkatársat, s vele együttműködve oldja meg a feladatot. (Mindketten azonos feladatot oldjanak meg, de a saját munkafüzetükben dolgozzanak!)

- a) Gyűjtsék össze a magyar bírósági szervezeti rendszerre vonatkozó szabályokat!
- b) Fogalmazzák meg az alkotmánybíróság helyét és szerepét a magyar jogrendszerben:

A tudnivalókat rögzítsék mindketten az alábbi helyre a saját munkafüzetükben.

MUNKAANYAG

MEGOLDÁSOK

1. feladat

a.) A magyar bírósági szervezeti rendszere

Bírósági szervezet: A Magyar Köztársaságban a jogorvoslati rendszer, az állam területi beosztása, valamint a hatásköri szabályok figyelembe vételével alakult ki. Az alkotmány meghatározza a bírói szervezetet. Kimondja, hogy a Magyar Köztársaságban az igazságszolgáltatást a bíróságok gyakorolják. Az alkotmány mondja ki, hogy a bírák függetlenek, csak a törvénynek vannak alárendelve, nem lehetnek tagjai pártoknak, nem folytathatnak politikai tevékenységet.

4 szintű bírósági szervezet került meghatározásra:

- helyi bíróságok (városi/fővárosi kerületi bíróságok), mint alsószintű
- megyei (fővárosi) bíróságok, mint területi (megyei) szintű
- ítéltáblák, mint regionális szintű
- Legfelsőbb Bíróság, mint a legfelső szintű bíróság működik általános, vagy másképpen rendes bírósággént.

A munkaügyi bíróságok - mint különbíróságok - elsőfokú hatáskörrel a megyékben és a fővárosban működnek.

1.) Helyi és munkaügyi bíróság:

- A helyi bíróság I. fokon jár el mindazokban az ügyekben, amelyeket a törvény nem utal magasabb szintű bíróság hatáskörébe.
- A munkaügyi bíróság a munkaviszonyból és a munkaviszony jellegű jogviszonyból származó perekben, valamint a törvény által hatáskörébe utalt egyéb ügyekben jár el I. fokon. Nem jogi személy. A helyi és a munkaügyi bíróságot az elnök vezeti.

2.) Megyei (fővárosi) bíróság:

Illetékességi területén I. fokon jár el az eljárási törvények által hatáskörébe utalt ügyekben, II. fokon eljárva pedig elbírálja a helyi bíróság és a munkaügyi bíróság határozatai ellen bejelentett fellebbezéseket. Jogi személy, amelyet az elnök vezet. Tanácsok, csoportok, és büntető, polgári, gazdasági, valamint közigazgatási kollégiumok működnek. A kollégium tagjai az azonos ügyszakba beosztott hivatásos megyei bírák, továbbá általuk a megye területén működő helyi bíróságok közül 6 évre választott bírák. Egyes megyei bíróságokon katonai tanácsok is működnek.

3.) Ítéltáblák:

A megyei bíróságok és a Legfelsőbb Bíróság között helyezkednek el, I. fokú hatáskört nem gyakorolnak, kizárólag az eljárási törvények szerinti – helyi vagy megyei bíróság határozata ellen előterjesztett – jogorvoslati eljárásokat folytatják le. Jogi személy, amelyet az elnök vezet. Tanácsok, valamint büntető, polgári és közigazgatási kollégiumok működnek.

4.) Legfelsőbb Bíróság:

A Magyar Köztársaság legfőbb bírósági szerve. Jogi személy, amelyet az elnök vezet. Elbírálja – törvényben meghatározott ügyekben – a megyei bíróság vagy az ítéltábla határozata ellen előterjesztett jogorvoslatokat, elbírálja a felülvizsgálati kérelmet, mint rendkívüli jogorvoslatot, a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz a bírói jogalkalmazás egységessége érdekében, és eljár a hatáskörébe tartozó egyéb ügyekben. Ítélező és jogegységi tanácsok, valamint büntető, polgári és közigazgatási kollégiumok működnek. A kollégium tagjai a Legfelsőbb Bíróság azonos ügyszakba beosztott bírái és az ítéltáblák azonos kollégiumának vezetői.

b.) Az Alkotmánybíróság helye és szerepe a magyar jogrendszerben:

Helye:

Az Alkotmánybíróságra vonatkozó szabályokat az Alkotmány IV. fejezetének 32/A.par-a, az alaptörvény más rendelkezései, az Alkotmánybíróságról szóló 1989.évi XXXII. tv. (Abtv.), illetve az Alkotmánybíróság ügyrendje állapítja meg, amelyet az Országgyűlés – az Alkotmánybíróság javaslatára – törvényben határoz meg. Az Alkotmánybíróság szervezetéről és működéséről szóló törvény elfogadásához a jelenlévő országgyűlési képviselők 2/3-ának szavazata szükséges.

Az Alkotmánybíróság nem épül be az igazságszolgáltatási szervezetbe, egyedüli és egyfokozatú jogintézmény, amely önálló testületként, önálló költségvetéssel működik.

Szerepe:

- Az Alkotmánybíróság 11 tagból /köztük az elnökből és a helyettes elnökből/ álló, az Alkotmány által megalapított testületi szerv. Precedens bíróság
- Az alkotmányvédelem legfőbb szerve.
- Alapvető rendeltetése az alkotmányossági szempontoknak az államszervezet egészében való érvényesítése.
- Kötve van a hatályos Alkotmányhoz, határozatai mindenkire nézve kötelező hatályúak. Tagjai függetlenek, döntéseiket kizárólag az Alkotmány és az alkotmányos jogszabály alapján hozzák meg.

- Egyedüli és egyfokozatú jogintézmény, amely önálló testületként, önálló költségvetéssel működik

MUNKANYELV

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

Ficzere Lajos: Közigazgatási jog, Általános rész, Osiris Kiadó, Budapest, 2000.

Közigazgatási alapvizsga tankönyv, Kormányzati Személyügyi Szolgáltató és Közigazgatási Képzési Központ, Budapest, 2009.

Közigazgatási szakvizsga, Általános közigazgatási ismeretek, Államigazgatás, Önkormányzati közigazgatás, Kormányzati Személyügyi Szolgáltató és Közigazgatási Képzési Központ, Budapest, 2009.

AJÁNLOTT IRODALOM

Mezey Barna (szerkesztő): Magyar Alkotmánytörténet, Osiris Kiadó, Budapest, 1996.

Kukorelli István (szerkesztő): Alkotmánytan, Osiris Kiadó, Budapest, 1997.

1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló

1949. évi XX. törvény a Magyar Köztársaság Alkotmánya

1990. évi LXV. törvény az önkormányzatokról

A(z) 1851-06 modul 021-es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
54 762 02 0010 54 01	Gerontológiai gondozó
54 762 02 0010 54 02	Pszichiátriai gondozó
54 762 02 0010 54 03	Szenvedélybeteg-gondozó
54 762 02 0010 54 04	Szociális gondozó, szervező
33 762 01 0010 33 01	Fogyatékossgal élők gondozója
33 762 01 0010 33 02	Szociális gondozó és ápoló

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
30 óra

MUNKANYAG

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató